

tíðindablaðið

sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: Piff Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Bláðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: Piff Sosialurin
Prent: Piff Pressan 1981

Verkfallið

VERKFALLIÐ, sum fimm arbeiðarafeløg lýstu herfyri, er nú farið at gera um seg. Hóast Havnar Arbeiðsmannafelag ikki er við í verkfallinum, so er greitt, at tað sum frálíður fer at fáa álvarslegar avleiðingar fyri samfelagið alt. Tað seinasta vit hava frætt er, at hvørgin av pørtunum vil boyggja seg.

UNDIR samráðingunum hava arbeiðsgevararnir givið landsstýrinum og serliga landsstýrismanninum í arbeiðsáráðum skyldina fyri verkfallinum, tí at hann í Sosialinum skal hava úttalað seg um arbeiðsmarknaðarpensión.

TIL HETTA er at siga, at hetta málið varð longu felt niður í samgonguskjalið, tá hetta varð skrivað í 1984, áðrenn nakar eftirlønargrunnur var komin upp at standa hjá nøkrum. Í umrødda samgonguskjalið varð skrivað, at skipast skal eykapensión til tímalønt og onnur, sum ikki fáa tænnastannapensión.

LANDSSTÝRIÐ hevur ikki havt stundir enn at viðgera hetta stóra mál, men hevur annars brúkt tíðina til at skipa fyri betri frítíðarlóggávu, lóggávu um trygdargrunn o.s.fr. Men nú er komið hartil, at landsstýrið metir seg hava møguleika at taka spurningin um arbeiðsmarknaðarpensión upp til viðgerð av álvara.

HERFYRI úttalaði landsstýrismaðurin í arbeiðsáráðum seg um hesar spurningar í sambandi við Sosialin. Hetta var í samband við eina politiska stevnu, sum javnaðarflokkurin skipaði fyri í

oddagrein

Norðurlandahúsinum. Á hesi stevnu vóru eisini umboð úr Svøríki og Danmark, sum gjølla greiddu frá pensiónum í londum sínum. Í Svøríki hava tey eina tílíka arbeiðsmarknaðarpensión og í Danmark verður nú arbeitt við at fremja eina líknandi sum hana í Svøríki og fer hon tá at avloysa verandi ATP-skipan, sum ikki tykist at virka so væl.

HERFYRI Greiddi landsstýrismaðurin so frá, at landsstýrið fyrireikar seg til at gera kanningar av pensiónunum í grannalondum okkara. At tengja slík úttalissaman við verandi verkfallsstöðu halda vit einki høpi vera í. Ella halda arbeiðsgevararnir, at landsstýrið nú skal fara at viska greinina um arbeiðsmarknaðarpensión burtur úr samgonguskjalinum, tí teir ynskja at kroysta ein eftirlønargrunn niður yvir Føroya Arbeiðarafelag!

SPURNINGURIN er tí, um tað í veruleikanum er ætlanin hjá arbeiðsgevarunum at tvinga arbeiðarafelögin út í eitt drúgt verkfall, sum so landsstýrið í síðsta enda skal hava ábyrgdina av. Kann tað veruliga vera so, at arbeiðsgevararnir vilja brúka verandi samráðingar- og verkfallsstöðu til at máa sjálvt grundarlagið undan verandi landsstýri, sum enn hevur hálvtannað ár eftir, og sum hevur boðað frá fleiri nýggjum lógum og tiltøkum, sum skulu betra um umstøðurnar hjá verkamannafjöldini!

jamú

Viðmerking til bræv frá Brúkarafelagnum í Sosialinum hin 12. mai 1987

Fyri at kunna svara spurningunum frá Brúkarafelagnum um, hvi ongín ávaring kom í útvarpinum beinanvegin, tá tað frættist, at tyfusbakteriur vóru ávistar í norskar sjololátu, er neyðugt at lýsa gongdina í málinum.

Fríggjamorgunin hin 3. apríl 1987 ringdi eitt fólk til Starvsstovuna og boðaði frá, at norska útvarpið kvældið fyri hevði ávarað fólk imóti at keypa 3 ávis sleg av norskar sjololátu, av tí at tyfusbakteriur vóru ávistar í hesum verum, og at nøkur norsk børn vóru blivin sjúk (skræpusótt) av hesum.

Starvsstovan takkaði fyri upplýsingina og setti seg beinanvegin í samband við norska Heilsudirektoratið, sum er við í norðurlandsku fráboðarsamstarvinum. Biðið varð um eina frágreiðing í málinum og upplýsingar um, hvørt hesar sjololátur framleiddar í ávísar tíðarskeiðnum vóru seldar til Føroyar. Samstundis varð eisini heitt á Gjaldstovuna um at kanna eftir, um hesar vorur vóru innfluttar til Føroya og hvør, ið stóð sum innflytari.

Gjaldstovan segði seg ikki at hava nakran møguleika fyri at svara hesum. Síðan fór Starvsstovan undir at ringja til tær stóru innflutningsfyrirtekurnar, og visti tað seg skjótt, at ávis innflutningsfyrirteka var eina-handlari av hesum sjololátumerki. Henda fyrirtekan upplýsti beinanvegin, at tey ikki høvdu innflutt nevndu sleg av tí ávísar sjololátumerkinum í tí givna tíðarskeiðnum. Seinni sama dag fingi vit haraftur boð frá norsku myndugleikunum um, at ávísar sjololátusløgini ikki vóru innflutt til Føroyar.

Sostatt metti Starvsstovan, at als ongín vandi var á ferð og lat tí ikki fjølmiðlunum nakra ávaring, ið eftir okkara metan hevði skapt óneyðuga orkyming.

Hóast tey nevndu sjololátusløgini ikki vóru innflutt til Føroya, bað Starvsstovan innflutningsfyrirtekuna um próvar av ørum sjololátuslögum av sama merki. Haraftur at fekk innflutningsfyrir-

tøkan boð frá norsku sjololátufyrirtekuni um — sum eina eyka trygd — at taka øll sjololátusløg av hesum merki av hyllunum. Hetta gjørdi innflutningsfyrirtekan.

Starvsstovan ávisti tyfusbakteriuna Salmonella typhimurium í einum sjololátaslagi og boðaði innflutningsfyrirtekuni frá hesum, so skjótt sum royndirnar góvu okkum ilgruna um hetta. Um sama mundið hevði fyrirtekan longu fingið boðini um at taka øll sjololátusløgini av hyllunum, og Starvsstovan metti enn einaferð, at ongín grund var til at ávara fólk í fjølmiðlunum.

Nevnst kann, at sjololátu frá hesi norsku fyrirtekuni ikki er innflutt til Føroya síðani og er avtala gjørd við innflutningsfyrirtekuna um, at onki av hesum sjololátumerki verður sent á marknaðin, fyrr enn vørurnar eru kannaðar.

Tíðindini í Sosialinum hin 30. apríl 1987 var sostatt ongín tíðindastubbi, ið var sendur av Starvsstovuni, men var eitt svar uppá fyrispurning frá einum tíðindafólki, ið hevði fingið frænir av, at okkurt hevði verið á vasi í samband við sjololátu.

At undirritaða ikki hevur nevnt, at skrivarin í Brúkarafelagnum, sum var fyrstur at boða Starvsstovuni frá tilburðinum, kemur av, at stovnurin arbeiðir undir tagnarskyldu, og hava vit m.a. tí fyri vana ikki at nevna nevni ella feleg fyrir almenninginum, um hetta ikki er neyðugt. Fólk venda sær dagliga til Starvsstovuna um ymiskt, og eru vit sera

takksom fyri hetta. Hinvegin mugu hesi eisini kunna føla seg tryggan í, at tey ikki verða nevnd fyrir almenninginum av tí grund.

Sum kunnugt, er Matvørlógin ikki sett í gildi enn, og hevur Starvsstovan ikki fingið nakað tekin úr Landsstýrinum, sum bendir á, at tey vilja gera verandi stovnar færar fyri at røkja hesar uppgávur. Litið nyttar at seta eina lóg í gildi uttan eftirlit.

At enda skal nevast, at sum er hava heilsunevndirnar á staðnum ábyrgdina av, at matvørir ikki eru heilsuskaðiligar. Í flestu kommunum er kunngerð nr. 68 frá 1969 um eina standard heilsusamtykt galdandi og er grein 25, 1. stk. í hesari orðað soleiðis:

»Heilsunevndin hevur eftirlit við øllum føði- og nýtsluevnum, sum sælað eru til sølu, at tey hava ikki í sær heilsuvanda ella eru falskað soleiðis, at tey ringast í nýtslurvirði og dygd. Tá ið heilsunevndin heldur, at grund er til at kanna alment útboðin føðievnr ella lutir, sum í brúki sínum kunnu skaða heilsuna, skal hon geva sýslumanninum (landfótanum) tilráðing.«.

Heilsuføðiliga Starvsstovan hevur í hesum máli atborið seg eftir bestu sannføring — uttan at hava nakra lógarfesta heimild ella ábyrgd.

Spurningurin er bert, hvussu leingi og í hvønn mun hetta kann gerast í framtíðini.

f. Heilsuføðiliga
Starvsstovuna
Marjun Hanusardóttir

HONDA
lak&rust
garanti

-findes ikke bedre